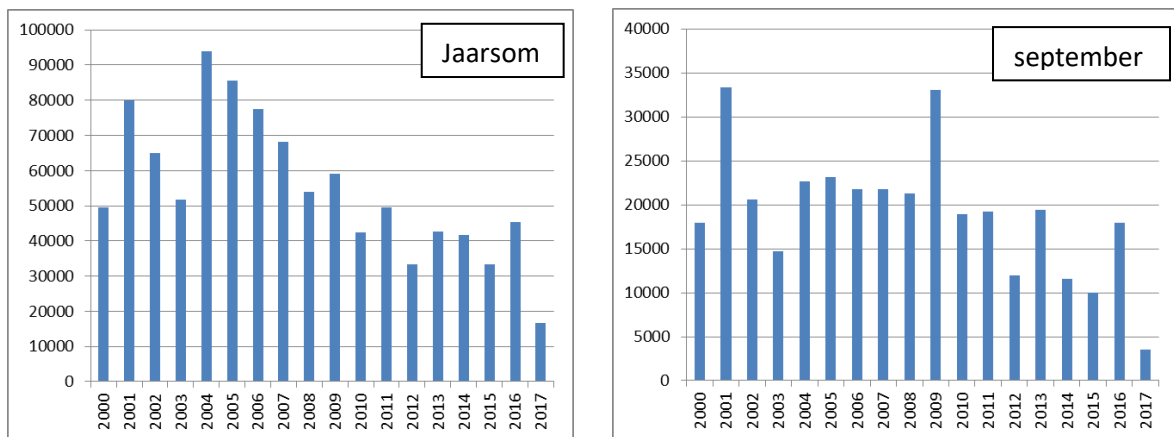

Vogeltellingen in het Markiezaat in 2017

Hidde Bult, VWG Bergen op Zoom.

In 2017 zijn we weer vijf maal op stap geweest om watervogels in het Markiezaat te tellen. De aantallen zijn nu toegevoegd aan het bestand met de resultaten van alle tellingen sinds 1983. Dat bestand is nu als csv op de website gezet: [archief markiezaat 1983 2017.csv](#). Nu de cijfers bij elkaar staan valt helemaal op hoe weinig vogels we in 2017 in het Markiezaat aantreffen.

In figuur 1 staan de jaarsommen sinds 2000. Dat zijn de totalen van de vijf tellingen in januari, maart, mei, september en november in ieder jaar. De jaarsom loopt al jaren terug, maar leek zich sinds 2012 min of meer te stabiliseren op een niveau van ruim 30000 vogels. Dat beeld wordt verstoord door 2017 met een jaartotaal dat op minder dan 17000 bleef steken. Die lage aantallen vielen eigenlijk bij alle tellingen op, maar vooral september werd een dieptepunt in de telreeks. Sinds 2012 lag het gemiddelde op ruim 14 000 vogels, maar in 2017 kwam september niet boven 3600 vogels uit.

Figuur 1: Links jaarsom: de som van de aantallen vogels in vijf maanden in het Natura2000 gebied Markiezaat. Rechts: de aantallen die in september geteld werden.

In september zitten er in het Markiezaat veelal vogels die ondergedoken planten eten, zoals grondeleenden, Knobbelzwaan en Meerkoet. Ondergedoken planten groeien vooral in de warme zomermaanden en op die verse "groente" komen de ruiende Knobbelzwanen, koeten en grondeleenden af. Maar, voor de plantengroei moet er wel zonlicht op de bodem kunnen doordringen. En daar zit een knelpunt: het Markiezaatsmeer is al vele jaren erg troebel waardoor er weinig doorzicht is en ondergedoken planten slecht groeien. Om dat te kunnen staven meten we al jaren het doorzicht van het water bij de steiger. Bij de vijf tellingen noteerden we 25, 27, 22, 22 en 27 cm doorzicht in 2017. De doorzichtmeting is lastig, zeker met golfslag, en heeft een flinke foutmarge. En de steiger ligt in de luwte, waardoor er minder sediment opwervelt door wind en golven dan in de ondiepte zones voor de Duintjes

waar nu nog de meeste ondergedoken planten groeien. Maar, de metingen in de zomerperiode (mei, september) leken inderdaad bijzonder laag in 2017.

De vogelgegevens staan niet op zich zelf. Bij vegetatieonderzoek zijn heel weinig ondergedoken planten gevonden in de zomer van 2017 (mondelijke mededeling Casper Cusells, Bos en Witteveen, op 7 maart 2018). Diezelfde dag vertelde Hans Schep (Brabants Landschap), dat er in 2017 veel brasems, waaronder veel oude jaarklassen, in het Markiezaatsmeer zwommen. Brasems woelen de bodem om op zoek naar bodemdiertjes en veroorzaken zo extra troebeling. Door het omwoelen van het sediment komt er ook continu fosfaat vanuit de bodem terug naar de waterkolom, waardoor de fosfaatconcentraties te hoog blijven en het water niet helder zal worden.

Kortom, alle signalen geven aan dat het water in het Markiezaatsmeer in 2017 nog verder vertroebeld is, wat ongunstig is voor de natuurwaarden van dit reservaat.

Putte, 23 maart '18